

Metodologia i disseny de la recerca social

Codi: 101138

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	FB	1	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Josep Miguel Quesada

Correu electrònic: Miguel.Quesada@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua del curs podrà modificar-se (del català al castellà) en el cas de que el curs sigui atès per estudiants internacionals.

Equip docent

Dafne Muntanyola Saura

Marc Barbeta Viñas

Prerequisits

No hi ha prerequisits

Objectius

És una assignatura que se situa en el segon quadrimestre de primer curs es concentra en la iniciació de l'alumnat en la terminologia i les pràctiques de la recerca acadèmica i científica. Igualment, el curs vol plantejar una reflexió al voltant de què vol dir investigar en les ciències socials. Aquestes rutines i plantejaments que seran imprescindibles per poder cursar en el segon curs les assignatures de *Mètodes Quantitatius d'Investigació Social* i *Mètodes qualitatis d'Investigació Social*.

Els interessos primordials de l'assignatura s'orienten vers la clarificació de les exigències bàsiques de la metodologia científica, la comprensió dels conceptes i instruments bàsics de la recerca aplicada a l'anàlisi de la realitat social i les rutines i habilitats instrumentals bàsiques que permeten desenvolupar correctament l'activitat investigadora dins del món acadèmic. L'objectiu central de l'assignatura anirà orientat, doncs, a fer explícits quins són els elements centrals que permeten fer recerca i a transmetre a l'alumnat els coneixements que facin que sigui capaç de formular un tema per investigar i de preparar-ne el corresponent disseny d'investigació. En aquest sentit, resulta imprescindible conèixer les principals fonts d'informació i documentació científica, adquirir els hàbits bàsics de recerca en les ciències socials, i aprendre un estil de treball rigorós, capaç de combinar l'ús de criteris comuns amb la creativitat personal.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Avaluar la qualitat del propi treball.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Enumerar la metodologia i les tècniques de recerca sobre les quals recolzen les principals hipòtesis sobre les relacions socials, les posicions i les pràctiques dels individus en l'estructura social i els canvis socials.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar la qualitat del propi treball.
2. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
3. Contextualitzar els enfocaments en la seva època.
4. Definir els principals conceptes sociològics.
5. Demostrar que es comprenen les anàlisis dels fenòmens socials presentades en llengua anglesa, i observar-ne els punts forts i febles.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
8. Distingir clarament entre judicis de fet i judicis de valor.
9. Distingir els principals mètodes i tècniques qualitius.
10. Distingir entre una hipòtesi sociològica i un judici de valor sobre la democràcia, els drets humans, la justícia social o el desenvolupament sostenible.
11. Distingir-ne els supòsits teòrics i metodològics.
12. Expressar la seva base metodològica.
13. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
14. Identificar aquests enfocaments: funcionalisme, interaccionisme, sociologies de l'acció, etcètera.
15. Identificar la validesa o l'obsolescència en altres èpoques dels enfocaments.
16. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
17. Treballar en equip i en xarxa en situacions diverses

Continguts

Bloc I. Conceptes bàsics de la investigació social

1. Coneixement ordinari i coneixement científic.
2. L'objecte d'estudi de la investigació sociològica.

3. Els protagonistes de la investigació. El posicionament del subjecte investigador.

4. El procediment bàsic de la recerca. Visió general de les diverses etapes.

Bloc II. El procés d'investigació (projecte de recerca)

5. L'elecció i pertinença del tema. La formulació del problema i de les preguntes inicials. (PREGUNTA de recerca, com a RUPTURA amb el SABER COMÚ)

6. L'exploració. Recollida i sistematització de la informació. Informació general, especialitzada i científica. Problemes de tria i d'adequació del material. (CERCA de RESPOSTES)

7. Elaboració de l'estat de la qüestió. Definició de la problemàtica. El reconeixement de la tradició disciplinar. (QUI ha donat prèviament RESPOSTES)

8. El model d'anàlisi. Definició de conceptes clau. Estructuració de conceptes. Delimitació de les hipòtesis de la investigació. (la pròpia RESPOSTA a la PREGUNTA inicial)

9. Panorama general del disseny d'investigació. Mètodes quantitatius, qualitatius i mixtos. (COM recopiar DADES empíriques)

Bloc III. Perspectives d'investigació social

10. Perspectiva històrica dels diversos enfocaments de recerca en ciències socials. Les tradicions de recerca en sociologia.

11. Distinció entre teories, mètodes i tècniques, i adequació entre elles.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Per tal que l'alumnat aprengui i reflexioni sobre què vol dir investigar en Sociologia, la metodologia docent i les activitats formatives de l'assignatura el situen en el centre del procés d'aprenentatge, a partir de la combinació de: sessions expositives, pràctiques a l'aula (o telemàtiques) que permetin aplicar els conceptes adquirits, tutories de seguiment i treball autònom. A continuació es concreten les diferents activitats, amb el seu pes específic dins de la distribució del temps total que l'estudiant ha de dedicar a l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Preparació prova escrita	18	0,72	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
Sessions pràctiques	22	0,88	1, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16, 17
Sessions teòriques	30	1,2	1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Tutories grupals programades	6	0,24	1, 2, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Lectures dels textos	30	1,2	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16

Avaluació

Per

a constituir els grups de treball:

Només

s'accepten grups de treball de 4 o 5 persones.

Només

s'accepten grups de treball amb persones del mateix grup de matriculació. Es pot fer un canvi de grup de matriculació, si A) es sol·licita les 2 primeres setmanes del curs a la Gestió Acadèmica, B) aquesta ho aprova, i C) ho comunica al responsable docent de l'assignatura.

Per

a superar l'assignatura (curs regular superat al juny):

Tant

el conjunt del projecte d'investigació com la prova escrita individual han de tenir una nota mínima de 4 per tal de poder fer mitjana ponderada, i superar el conjunt de l'assignatura.

Per

a participar a la recuperació d'activitats compensatòries (curs regular no superat al Juny):

Només

es pot recuperar la prova individual. No es consideren recuperables, per la seva naturalesa, les activitats de "Participació a pràctiques i assistència" ni el "Projecte de recerca".

En

tot cas la recuperació tindrà una nota màxima de 8.

Només

pot recuperar qui durant el curs hagi fet un seguiment adequat de l'assignatura (presencialitat, com a mínim a **totes les sessions de pràctiques**).

Només

pot recuperar qui al curs regular **s'ha presentat a avaluació** per

un valor del 66% o més. Es requereix que l'alumnat ha estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.

Només

pot recuperar qui tingui una **nota**

mitjana de l'assignatura mínima de
3,5.

Per
participar al procés de recuperació el professor/a
responsable de l'assignatura o mòdul pot exigir haver
obtingut una qualificació mínima en la mitjana de
l'assignatura. Aquesta qualificació no pot superar en cap
cas el 3,5.

Per
a constar com a "no presentat" a les actes
oficials:

Només
tindran la qualificació de "no presentades" aquelles
persones que no s'han presentat a un 50% de les activitats
d'avaluació.

Per
a l'alumnat de segona i tercera convocatòries (alumnat
repetidor)

No
és obligatòria l'assistència a classe, ni la
participació en activitats pràctiques.
D'acord
amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB,
"Article 117. Convocatòries d'avaluació",
l'avaluació de l'assignatura pot
correspondre a
la qualificació d'una sola prova
de síntesi,
que permeti l'avaluació dels resultats d'aprenentatge
previstos en aquesta guia docent.

Per
acollir-se a aquesta possibilitat, caldrà que l'alumnat
repetidor es posi en contacte amb el professorat a principi de curs
(fins a un termini d'un mes des de l'inici oficial), i que es
comprometi documentalment a
ser avaluat exclusivament en aquesta modalitat.

En
aquest cas, no es tindrà en compte cap qualificació
parcial obtinguda en cursos anteriors.

Les
condicions i dates d'aquesta prova es publicaran al Campus Virtual
de l'assignatura.

Sobre
plagi als treball acadèmics o proves
escrites:

Us
recordem que, en el moment de signar la vostra matrícula us

vau comprometre en el següent sentit: "DECLARO que la Universitat Autònoma de Barcelona m'ha informat que (...) El plagi és l'acte de divulgar, publicar o reproduir una obra o part d'aquesta en nom d'un/a autor/a diferent de l'autèntic/a, fet que suposa una apropiació de les idees creades per una altra persona sense fer un reconeixement explícit del seu origen. Aquesta apropiació implica una lesió del dret a la propietat intel·lectual d'aquesta persona que no estic autoritzat a fer en cap cas sigui quina sigui la circumstància: exàmens, treballs, pràctiques... Per tant, em COMPROMETO a respectar les disposicions normatives relatives als drets de la propietat intel·lectual en relació amb l'activitat docent i/o de recerca realitzada per la UAB en els estudis que estic cursant."

En

cas de detectar-se plagi l'avaluació de la prova, examen, treball individual o de grup serà

0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Projecte de recerca (inclou 4 lliuraments, en grup i amb parts individuals)	8% + 12% + 15% + 19%	2	0,08	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17
Prova escrita que avaluarà l'adquisició de conceptes i instruments bàsics referits a la vessant aplicada de l'anàlisi de la realitat social	35%	2	0,08	3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
Seguiment (Assistència i Participació a les pràctiques programades a l'aula)	11%	0	0	1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia

Al

Campus Virtual s'especificaran les lectures obligatòries corresponents als continguts teòrics, a les sessions pràctiques i al treball de grup.

Manual

bàsic de consulta:

Quivy, R., & Campenhoudt, L. V. (2017). Manual de investigación en ciencias sociales. Ciudad de México: Limusa: Grupo Noriega Editores.

Quivy, R., & Campenhoudt, L. V. (2007). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder.

[Hi ha altres edicions i anys disponibles]

Lectures

complementàries:

Álvarez-Uría, F., & Varela, J. (2011). Sociología, capitalismo y democracia: génesis e institucionalización de la sociología en Occidente. Madrid: Morata.

Anders-Egg, E. (2016). Aprender a investigar nociones básicas para la investigación social. Córdoba, Argentina: Editorial Brujas.

Andréu Abela, J., & Pérez Corbacho, A. M. (2004). Investigación aplicada de clásicos de la sociología: viejos y nuevos problemas de investigación social. Sevilla: Fundación Centro de Estudios Andaluces.

Ayuso

Sánchez, L., & Requena Santos, F. (2018). Estrategias de investigación en las ciencias sociales: fundamentos para la elaboración de un Trabajo de Fin de Grado o un Trabajo de Fin de Master.

Recuperado de

<https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/show/9788491696957>

Beil, J. (2005). Cómo hacer tu primer trabajo de investigación: guía para investigadores en educación y ciencias sociales. Barcelona: Gedisa.

Boudon, R., Lazarsfeld, P. F., & Chazel, F. (1985). Metodología de las ciencias sociales (3a.). Barcelona: Editorial Laia.

Bourdieu, P., Chamboredon, J.-C., & Passeron, J.-C. (2013). El oficio de sociólogo: presupuestos epistemológicos. Tres Cantos, Madrid: Siglo XXI España.

Cassany, D. (2018). La cocina de l'escriptura: un manual imprescindible per a tots aquells que s'han de posar a escriure. Barcelona: La Butxaca.

Corbetta, P. (2010). Metodología y técnicas de investigación social (rev.). Madrid: McGraw Hill.

- D u r k h e i m ,
É . (2 0 1 6) . L a s
reglas del método sociológico (9a.).
Ciudad de México: Ediciones Coyoacán.
- G a r c í a
Ferrando, M., Alvira Martín, F., Alonso Benito, L. E., &
Escobar, M. (2016). El
Análisis de la realidad social: Métodos y
técnicas de investigación (4a.).
Madrid: Alianza Editorial.
- L a t i e s a ,
M. (E d .) . (1 9 9 1) . E l
pluralismo metodológico en la investigación social:
ensayos típicos. Granada:
Universidad.
- M a r d o n e s ,
J. M. (2010). Filosofía
de las ciencias humanas y sociales: materiales para una
fundamentación científica.
México, D.F.: Ediciones Coyoacán:
Distribuciones Fontamara.
- M i l l s ,
C. W. (2001). La
Imaginació sociològica.
Barcelona: Herder.
- O l i v i e r
de Sardan, J.-P. (2018). El
rigor de lo cualitativo: las obligaciones empíricas de la
interpretación socioantropológica.
Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- P a s s e r o n ,
J. C. (2011). El
razonamiento sociológico: el espacio comparativo de las
pruebas históricas.
Tres Cantos (Madrid): Siglo XXI.
- P i c ó ,
J. (2014). Los
años dorados de la sociología (1945-1975).
Recuperado de <http://site.ebrary.com/id/11028908>
- Q u i v y ,
R., & Campenhoudt, L. van. (2007). Manual
de recerca en ciències socials.
Barcelona: Herder.
- Q u i v y ,
R., & Campenhoudt, L. van. (2017). Manual
de investigación en ciencias sociales.
Ciudad de México: Limusa: Grupo Noriega
Editores.
- R u i z
Olabuénaga, J. I., Aristegui, I., & Melgosa, L.
(2002). Cómo
elaborar un proyecto de investigación social (2a.).
Bilbao: Universidad de Deusto.
- S a u t u ,
R., Boniolo, P., Dalle, P., & Elbert, R. (2010). Manual

de metodología: Construcción del marco
 teórico, formulación de los objetivos y
 elección de la metodología.
 Recuperado de <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/campus/metodo/metodo.html>

- V e r d e , J. M., & Lozares, C. (2016). Introducción a la investigación cualitativa: fases, métodos y técnicas. Madrid: Síntesis.
- W e b e r , M. (2012). Ensayos sobre metodología sociológica (2a.). Buenos Aires: Amorrortu.
- Z i m a n , J. M. (2003). ¿Qué es la ciencia? Cambridge; New York: Cambridge University Press.